

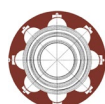
Västra Sallerups kyrka

Lunds stift

Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning

MAX LASERNA 2016-11-11

Max Laserna
Byggnadsantikvarie

Svenska kyrkan
LUNDS STIFT

Västra Sallerups kyrka

Västra Sallerups församling, Frosta kontrakt, Lunds stift,
Eslövs socken, Eslöv Jep Klockare 7:1, Eslövs kommun, Skåne län, Skåne

Beskrivning och historik

Kyrkomiljön

Västra Sallerup ligger i Eslövs västra utkant, cirka 2 mil norr om Lund, och omges av öppet odlingslandskap.

Redan under yngre stenåldern blev människor bofasta i trakterna kring Västra Sallerup. Enligt den lokala traditionen ska odlaren Saxulfr under 300-talet ha byggt sin gård på ungefär den plats där kyrkan ligger idag. Byn uppkallades efter honom och fick namnet Saxulfstorp. Ordet *sax* avsåg ett kort svärd och *ulfr* anspelade på djurets egenskaper. En modern tolkning av bynamnet är *den varaktige stridsmannens gård* (torp). Först under 1600-talet överges Saxulfstorp till förmån för ortsnamnet Västra Sallerup.

Redan i samband med de så kallade bygdestriderna på 400-talet lär Saxulfstorp ha blivit en radby. Gårdarna i Västra Sallerups socken kom från 1000-talet successivt att

Flygbild över Västra Sallerup tagen från öster, 2014. Foto: Pär-Martin Hedberg.

tillfalla adeln, klostren och Lunds domkyrka. Under 1400-talet ägde ingen av socknens bönder längre sin gård.

I början av 1500-talet bestod Västra Sallerups kyrkby av 10 gårdar. Hela byn, som i Jordboken över Ärkebiskopsätets egendomar *Palteboken 1515* benämns Saldrop lehn, var då förlänad till det närbelägna godset Ellinge. Kring 1600-talets mitt drabbades Västra Sallerup liksom många andra skånska byar av Horns krig. 1680 låg fyra av kyrkbyns gårdar öde. Under seklets slut drogs alla gårdarna in från Ellinge till kronan. Bönderna hade förköpsrätt till de gårdar de brukade som, bortsett från kyrkans gårdar, övergick till att bli kronogårdar. Utöver att betala priset för gården, som bestod av sex årskattsatser, blev två till fyra gårdar belagda med gemensamt rusthåll och skulle därmed bistå kronan med en ryttare med häst och full rustning. Vid 1700-talets mitt fanns det två kronohemman i byn, resterande gårdar var friköpta. Till kyrkan hörde prästgården, klockaregården och två mindre gårdar.

Vid tiden för enskiftet 1808 bestod kyrkbyn av en radby med 16 kringbyggda gårdar placerade med förgårdar mellan gata och mangårdsbyggnad. Trots protester från byborna beslutades att byn skulle skiftas ut, vilket genomfördes tio år senare. Sedan två gårdar delats bestod byn av 18 gårdar varav 6 fick behålla sina gamla gårdsplatser och 12 flyttades ut.

Västra Sallerup är i dag i det närmaste sammanbyggd med Eslöv. Byn består dels av äldre gathus, skola, prästgård och kyrka utmed byvägen, dels av nyare villabebyggelse i området öster om kyrkan. Buffertzonen åt Eslöv gör att kyrkbyn ännu bevarar sin äldre bebyggelsestruktur.

Kyrkobyggnaden

Västra Sallerups kyrka uppfördes i mitten av 1100-talet, det vill säga under romansk tid, med långhus, fullbrett torn i väster, kor samt troligen en absid i öster. Sannolikt stod innehavarna av närbelägna Ellinge slott bakom kyrkbygget, vilka räknades till de mäktigaste ätterna i Danmarks under medeltiden. I tornet fanns en emporvåning med triforium (galleri försett med tre kolonnetter) mot kyrkorummet inredd för kyrkans patronus på Ellinge. Byggmästare för kyrkan var Mårten stenmästare som även högg lejonskulpturen och dopfunten i vilken han ristade in sitt namn.

I slutet av 1100-talet försågs kyrkan i Västra Sallerup med kalkmålningar. Kyrkorummet hade vid denna tid antingen öppen takstol eller ett platt innertak av träplank. I mitten på 1200-talet tillkom ytterligare kalkmålningar på bland annat triumfbågvägens västra sida.

Omkring år 1300 revs absiden och koret förlängdes med en valvtravé österut och fick en rak gavelvägg. Samtidigt valvslogs såväl långhus som kor och försågs med kalkmålningar. Kryssvalven placerades på konsolkolonnetter inmurade i väggarna. Under hög- eller senmedeltiden murades triforiet igen och patronus fick nya sittplatser i koret. Målningarna som idag syns i triforiet tillkom 1448.

Under senmedeltiden byggdes koret till med en utbyggnad åt norr. Troligen användes tillbyggnaden som gravkor åt herrskapet på Ellinge gods. Fram till 1940-talet användes kortillbyggnaden som sakristia men revs i samband med restaureringen på 1950-talet.

I början av 1600-talet restaurerades kyrkorummet som fick ny bänkinredning och predikstol tillverkade av den namnkunnige träsnidaren Jacob Kremberg från Lund. Samma sekel höjdes tornet som även försågs med ny tornhuv. Kyrkan skadades delvis i samband med det dansk-svenska kriget i slutet av 1670-talet.

1724 anmälde Wilhelm Bennet vid Ellinge till domkapitlet i Lund att kyrkan var förfallen. Några år efter senare störtade tornet in och raserade långhusets västra valv. I mitten av 1700-talet restaurerades kyrkan och 1793 byggdes den till norrut med en korsarm för att rymma den växande församlingen. 1797 återuppbyggdes tornets övre del som kröntes med nuvarande tornhuv.

1819 uppfördes en orgelläktare i långhusets västra del med orgel tillverkad av organisten Carl Grönvall i Hyby. 1850 revs korsarmen som redan var i dåligt skick och ersattes av en ny korsarm i rött tegel.

På 1860-talet rymde inte den gamla medeltidskyrkan längre sin församling som därför

Västra Sallerups kyrka, troligen fotograferad omkring sekelskiftet 1900. Långhus och kor har spånklädda mansardtak. Foto: Riksantikvarieämbetes kulturmiljöbild.

Odaterat fotografi ur Antikvarisktopografiska arkivet. På den norra sidan syns korsarmen från 1793.

började planera för en ny kyrka placerad i det snabbt växande stationsområdet Eslöv. 1891 invigdes Västra Sallerups nya kyrka, senare kallad Eslövs kyrka, en nygotisk helgedom i rött tegel. Västra Sallerups gamla kyrka ansågs då "både obehövlig och i saknad av all arkitektur" och lämnades att förfalla.

I över 50 år stod kyrkan öde, och trots planer på rivning restaurerades den 1947–53 under ledning av domkyrkoarkitekten Eiler Græbe i samarbete med Riksantikvarieämbetet. 1946–47 togs kyrkans medeltida kalkmålningar fram i långhus, kor och vapenhus av konservator Hans Erlandsson i Lund. Vid restaureringen reparerades murverken och putsen, kyrkan försågs med nya fönster och ny entrédörr samt nytt taklag över långhus och kor. Valvet i långhusets västra travé slogs om med lättegel, gravkoret på korets norra sida revs och en sakristia ersatte korsarmen från 1850. 1600-talsbänkarna byggdes om och en ny häll placerades över gravkoret.

1975 konserverades kalkmålningarna av konservator Albert Eriksson, som då även upptäckte de romanska målningarna på vinden som dolts från kyrkorummet sedan det valvslogs på från kyrkorummet när det valvslogs på 1300-talet. Samma år installerades gångbrädor, räcken och stegar på vinden.

Exteriör

Kyrkan är uppförd med västtorn, rektangulärt långhus stött av kraftiga strävpelare längs den södra sidan, smalare och lägre rakslutat kor i öster och en mindre sakristia åt norr. Sannolikt vilar den på en kallmurad naturstensgrund, vars stenar lär ha hämtats från Stehag. Tornets nedre delar samt långhus och kor är uppförda med tuktad gul sandsten. De övre delarna av tornet härrör till största del från 1700-talet och består av tegel och gråsten. Samtliga fasader är slätputsade och vitkalkade, bortsett från tornet som avfärgats med vit KC-färg. Takfallen på långhus, kor och sakristia är avtäckta med rött enkupigt tegel medan tornhuvu är avtäckta med skivtäckt kopparplåt.

Tornfasaderna pryds av flertalet dekorativt utformade ankarslutar, vars tekniska funktion är att hålla samman konstruktionen. Ankarslutarna är norr, väster och söder bildas texten ANNO 1751, och på västfasaden står de romerska siffrorna MDC (1400). Båda årtalen markerar omfattande ombyggnader av tornet. På den södra fasaden finns ett solur från 1700-talet i kalksten och i den norra fasaden en nisch som markerar en tidigare dörröppning. Klockvåningen har stickbågiga ljudöppningar i samtliga väderstreck.

Västra Sallerups kyrka fotograferad från sydost. De kraftiga strävpelarna stöttar långhusets och korets murar.

Långhusets södra sida bryts upp av två rundbågiga fönster placerade i djupa nischer med sluttande solbänkar i kalkstenen. Två kraftiga tegelavtäckta strävpelare stöttar långhusets i hörnen. En ritsning i den norra fasaden markerar en tidigare fönsteröppning. Även koret stöds av kraftiga strävpelarna i hörnen. Koret har två rundbågiga fönster åt söder samt ett centralt placerat fönster i östfasaden. Korets gavelröste är ornerat med treklöverformiga nischer med tunnputsat tegel lagt i fiskbensmönster samt nedanförliggande tandsnittsfris. En nisch i korets norra fasad markerar en igensatt dörröppning.

Sakristian tillkom i början på 1950-talet och har tegelavtäcktt sadeltak som slutar i liv med gavelfasaden åt norr. Över mark består sockeln av otuktad natursten i liv med fasadputsen. Fönstren är placerade i inramande stickbågiga nischer. I västfasaden sitter en dörr med rombiskt utformade fyllningar.

Ankarslutarna på tornfasaderna markerar ombyggnaderna 1400 och 1751.

Interiör

Kyrkan nås via tornets västportal som leder in till vapenhuset i tornets bottenvåning. Kyrkporten är tillverkad i brunfernissad ek med fem fyllningar i varje dörrblad. Rummet är rektangulärt och välvt med ett vitkalkat kryssvalv med synliga ribbor, troligen tillkommet på 1400-talet. Åt söder vilar valvet på inställda knippepelare med profilerade kapitäl. De norra valvribborna vilar på väggen vilken döljer stentrappan som leder upp till empurvåningen och vidare upp i tornet. Golvet är belagt med kvadratiska röda tegelplattor. Mitt på den södra väggen står en gravhäll över kyrkoherden Segud Langvagen, död 1753. På golvet framför hällen står en romansk lejonskulptur som liksom de två kolonnbaserna som också står i vapenhuset sannolikt huggits av Mårten stensmätare. Kolonnbaserna hör sannolikt till de kolonnetter som ursprungligen satt i tornets ljudöppningar. I det spetsbågiga fältet över ingången till långhuset finns en kalkmålning från 1400-talet föreställande Jesu korsfästelse.

Långhuset har rektangulär planform och består av två valvtravéer. Golvet i mittgången är belagt med röda tegelplattor medan bänkkvarteren placerats på ett lackat furugolv. De slutna bänkkvarteren från Eiler Græbes restaurering på 1950-talet är placerad på ömse sidor om mittgången. Två rundbågiga fönster i sydmuren förser långhuset med dagsljus. Ritsningen i sydväggens puts markerar kyrkans ursprungliga ingång. Träbjälken som avlastade murverket över ingången syns ännu i muren. På norra väggen finns

Kyrkorummet sett åt öster.

en ritsning som visar en äldre fönsteröppning. Över ingången från vapenhuset syns den romanska empurvåningens kolonnettgalleri, vilket sattes igen under medeltiden och i mitten av 1400-talet dekorerades med kalkmålningar. I den vänstra arkadbågen återges Sankt Göran och draken och i den mittersta ärkeängeln Mikael. I den högra arkadbågen återfinns ett odjur som räcker ut tungan.

Långhuset domineras av valvens kalkmålningar från 1448. Den mest iögonfallande är Maria kröning där Kristus kröner Maria till himladrottning. I valvkappan norr om Maria kröning återges Olof den helige med en yxa i sin ena hand och ett klot i den andra. Olof, som var kung i Norge i början av 1000-talet, helgonförklarades efter sin död och blev då Nordens första helgon. Bredvid Olof står den heliga Dorothea, trädgårdsmästarnas skyddshelgon som i Västra Sallerups kyrka återgivits med en kvist med blommor i ena handen. Stora delar av 1400-talets bildsvit gick förlorad när tornet störtade ner och förstörde det västra valvet på 1700-talet, och vem som skapat dem är okänt.

Även triumfbågväggen som delar av koret från långhuset är dekorerad med kalkmålningar. På den norra sidan om valvöppningen står Mattias som blev halshuggen, på yxan som han håller i sin vänstra hand finns ett bomärke. Triumfbågväggen dekoreras liksom koret redan under romansk tid med kalkmålningar. När långhuset valvslogs på 1300-talet doldes de delar av väggen som sitter ovanför valven. Bevarade delar av målningar daterade till 1250-talet återupptäcktes 1975. På vinden syns på den norra sidan av triumfbågväggen Sankt Kristoffer med Jesusbarnet, och på den södra sidan står Sankt Mikael.

Koret utgörs av två valvtravéer. I det östra korvalvets östra valvkappa återges Kristus och de fyra evangelisterna med sina respektive attribut: Johannes med örnen, Matteus med ängeln, Markus med lejonet och Lukas med oxen. Motstående valvkappa framställer Paulus med sitt svärd lutat mot axeln och en bok i den andra handen. Det franska helgonet S:t Qvintinus återfinns i den södra valvkappan, och i den norra och västra valvkappan finns helgonnamnen S:t Blasius och S:ta Katarina angivna.

Under den västra delen av koret finns ett gravkor som brukats av patronus på Ellinge åtminstone sedan 1600-talet. Gravkoret täcks av en stor kalkstensskiva.

Romansk målning ovan valv föreställande S:t Mikael.

Inredning och inventarier

Altaret tillkom sannolikt vid Eiler Græbes restaurering 1947–53 och är av blocktyp, murat i rött tegel som lagts i munkförband. Upptill ligger en skiva av grå kalksten med enkelt profilerad kant som beslagits med rostfritt stål.

Altarringen utgörs av en halvrund balustrad tillverkad i trä. Över- och understycket är målade blå medan balusterdockorna är ljusblå. Knäfallet har klädsel av rött tyg.

Dopfunten är placerad vid den mittersta gördelbågens norra sida och tillverkades på 1100-talet i sandsten av den skånske stenhuggaren Mårten stenmästare. Cuppan är dekorerad med palmettmotiv, livsträd och repstav. Överst finns runor med orden ”Martin mik giarde”: ”Mårten gjorde mig”. Foten är kvadratisk med accentuerade hörn och vilar på en cirkulär stenplatta. Dopfunten stod mellan 1891 och 1953 i Eslövs kyrka.

Dopfunten höggs av Mårten stenmästare på 1100-talet.

Orgeln byggdes 1962 av Mårtenssons orgelfabrik i Lund och har tio stämmor fördelade på manualverk och pedal. Orgelhuset är tillverkat i ek och ritades av Eiler Græbe. Orgeln är placerad mot långhusets norrvägg till vänster om ingången till sakristian.

Bänkinredningen ritades på 1950-talet av Eiler Græbe och ersatte då en äldre sluten bänkinredning från 1700-talet. Dagens inredning består av slutna kvarter som utvändigt marmoreras i grönblått. Insidorna är brunmålade och dörrarna försedda med nummer. Kyrkan hade tidigare en bänkinredning tillverkad av Jacob Kremberg i början av 1600-talet. Idag återstår enbart fyra rikt snidade herrskapsbänkar som är placerade i koret. Den skulpterade övre delen bär donatorn Eskil Billes vapen. Bänkdörrarna är dekorerade med rundbågmotiv. På bänkgavlarna i norra raden finns längst fram släkten Gjoes vapen och där intill familjen Krabbes vapensköld.

Predikstolen är placerad i långhusets sydöstra hörn och tillverkades i renässansstil av bildhuggaren Jakob Kremberg 1615. Korgen vilar på en snidad kolonn och har fem bildfält föreställande Jesu födelse, korsfästelsen, uppståndelsen, himmelfärden och pingstundret. Bildfälten är det enda som återstår från den ursprungliga korgen sedan predikstolen byggdes om i samband med att den flyttades från Västra Sallerups kyrka till Eslövs kyrka i slutet av 1800-talet. Även baldakinen tillverkades av Jakob Kremberg och är rikt snidad i renässansstil. Fyra av sidorna är dekorerade med adelsvapnen för släkterna Bille, Brok, Gjöe och Krabbe.

Herrskapsbänkarna i koret snidades på 1600-talet av Jacob Kremberg.

Stora kyrkklockan göts i malm 1753 av Andreas Wetterholtz i Malmö.

Lilla kyrkklockan göts ursprungligen 1840 av G.O Fredriksson i Kristianstad och omgöts 1930 av M och O Ohlsson i Ystad.

Den polykromt bemålade *minnestavlan* som sitter på väggen är samtida med predikstolen och berättar om dem som bekostade träsnideriarbetena. Sidorna består av två hermener med änglaansikte som vilar på postament. Arkitraven är dekorerad med äggstav och tandsnittsfris.

Kyrkogård

Västra Sallerups kyrka är placerad mitt på den gamla kyrkogården vilken omgärdas av en tegelavtäckt råstensmur. Strax innanför muren växer en trädrad. Kyrkogården har kvar sin medeltida utsträck-

ning och är belagd med gräs med oregelbundet utplacerade gravvårdar från 1700- och 1800-talen, främst söder om kyrkan. På den grusade ytan framför sydfasaden ligger en romansk gravkista av kalksten. Den grusade gången som leder in från den grindförsedda ingången i väster ansluter till det grusade partiet som löper runt kyrkan. I kyrkogårdens östra del växer flertalet höga träd och i dess sydvästra hörn en stor bok.

Väster om den gamla prästgården som idag fungerar som församlingshem ligger den nya kyrkogården som anlades under slutet på 1800-talet. Den nya kyrkogården delas in i fyra enheter genom två breda grusgångar som korsar varandra i kyrkogårdens mitt. De södra delarna karaktäriseras av grusade gångar och gravar vilka anlagts enligt ett strikt rutnätsmönster. Ett tjugotal höga tujor och ett par björkar höjer sig över de grusade gravarna som delas in med låga formklippta buxbomshäckar. Kvarteren i nordost är i huvudsak gräsbevuxna och indelas liksom den södra delen av grusgångar i syd-nordlig riktning. Utgallrade gravvårdar står uppställda längs kyrkogårdens norra sida.

Den nordvästra delen av kyrkogården är gräsbevuxen och har ett mindre antal gravvårdar längs den östra sidan. Kyrkogården omgärdas av en formklippt hagtornshäck med ingångar i öster och åt landsvägen som löper längs kyrkogårdens södra sida.

Västra Sallerup med nya kyrkogården i förgrunden strikt indelad av rätvinkliga kvarter. Foto: Pär-Martin Hedberg 2014.

Kulturhistorisk karaktärisering för Västra Sallerups kyrkoanläggning

Västra Sallerup har en bosättningskontinuitet som går tillbaka till yngre stenålder. Enligt den lokala traditionen ska en storman vid namn Saxulfr på 300-talet ha byggt en gård i närheten av den plats där kyrkan ligger idag. Byn fick namnet Saxulfrstorp (dock tidigast belagt 1201) och sägs sedan 400-talet ha varit en radby. Omgivningarna präglas idag ett öppet odlingslandskap och inte minst av närheten till Eslöv, som i och med järnvägens intåg på 1800-talet utvecklades från en liten bondby till en av landet största köpingar på endast några decennier. Kyrkbyn, som avskiljs från stationssamhället av en buffertzoon av åkermark, bevarar emellertid sin äldre bebyggelsestruktur med husen placerade med avskiljande förgårdar längs bygatan, prästgård från 1860-talet och den gamla skolbyggnaden.

Västra Sallerups kyrka uppfördes på 1100-talet av stenhuggaren och byggmästaren Mårten Stenmästare, som är en av få namngivna stenmästare från tidig medeltid och räknas bland de mästare som var med och byggde Lunds domkyrka. Han har därtill huggit dopfuntar till ett 20-tal kyrkor. Kyrkan hade då västtorn, långhus, kor och troligen absid. Genom åren har kyrkan byggts om och till vid ett flertal tillfällen, vilket speglar en typisk byggnadsutveckling för romanska kyrkor till följd av liturgiska och samhälleliga förändringar. De bevarade murverken från medeltid och 1700-tal har höga byggnadsteknikhistoriska och byggnadsarkeologiska värden.

Exteriört karaktäriseras Västra Sallerups kyrka trots senare ombyggnader av ett medeltida uttryck, med brett och lågt västtorn, långhus samt det något lägre och smalare koret som förlängdes på 1300-talet. De rejäla och funktionsmässigt placerade strävpelarna bidrar till det ålderdomliga uttrycket, medan tornhuven med sin lätt välvda form har tydlig 1700-talsprägel. Långhus och kor hade på 1700-talet försetts med mansardtak, men fick vid restaureringen 1947–53 återigen sadeltak enligt traditionell romansk modell.

Även kyrkans interiör, som till stor del fick sitt nuvarande utseende vid restaureringen 1947–53 under ledning av domkyrkoarkitekten Eiler Græbe, präglas av ett medeltida formspråk. Det var bland annat då de rikligt förekommande medeltida kalkmålningar som idag dominerar kyrkorummet frilades. Målningarna är utförda under såväl 1100- och 1200-talen och 1300- och 1400-talen och tilldrar sig stort konsthistoriskt intresse. Även på kyrkvinden ovanför 1300-talets valvslagningar finns bevarade kalkmålningar som återupptäcktes 1975. Det faktum att besökaren kan uppleva målningar från fyra på varandra följande decennier medför sällsynt höga konsthistoriska och pedagogiska värden. Kristoffermålningen på vinden har ansetts vara det första belägget för den kristofferkult som växte fram i Skandinavien under 1200-talet, vilket också gör den intressant ur ett religionshistoriskt perspektiv.

I kyrkorummet finns fler medeltida detaljer, bland annat det igenmurade triforiet till den tidigare emporgången i tornet, dopfunten, lejonskulpturen och de två

kolonnbaserna, alla utförda i sandsten och huggna av kyrkans namnkunnige byggmästare Mårten Stenmästare. Överlag präglas kyrkans interiör av en omsorg kring detaljer och ett hantverk av hög kvalitet, vilket sannolikt hör samman med kyrkans roll som patronatskyrka åt närbelägna Ellinge gods. Herremansätten på Ellinge låg möjligen också bakom grundandet av kyrkan, och det nära förhållandet manifesteras i kyrkan även under senare tid, som i de praktfulla herrskapsbänkgavlarna och predikstolen med baldakin som utfördes av den välkände träsnidaren Jacob Kremberg på 1600-talet. Träarbetena, inklusive den minnestavla som just förkunnar att predikstolen och baldakinen bekostats av ägarna på Ellinge, har höga konsthistoriska värden.

Västra Sallerups gamla kyrkogård bevarar sin medeltida utsträckning och karaktäriseras av ett ålderdomligt uttryck med gräsbeklädda och oregelbundet utplacerade gravvårdar från 1700- och 1800-talen. Framför kyrkans sydfasad finns en romansk gravkista av kalksten. Den nya kyrkogården som anlades under slutet av 1800-talet återfinns väster om den gamla prästgården och bevarar i sin södra del en utformning typisk för tiden kring förra sekelskiftet. Gravplatserna indelas i ett strikt ruttmönster av grusade gångar och förekomsten av äldre och högresta gravstenar är rik. Växtligheten domineras av fritt placerade höga tujor. Den nordvästra delen utgörs av en gräsad yta med sporadiska gravvårdar. Utmed kyrkogårdens norra sida är ett antal återlämnade gravstenar uppställda.

Att tänka på vid förvaltningen av kyrkoanläggningen

- De medeltida kalkmålningarna i Västra Sallerups kyrka som tillkom under fyra sekel har sällsynt höga konsthistoriska och pedagogiska värden. Målningarnas kondition, inte minst de ovanför valven, bör regelbundet besiktigas. Alla former av rengöringsarbeten ska utföras av konservator.
- I kyrkorummet finns flera inventarier med mycket höga kulturhistoriska värden. Däribland medeltida stenarbeten utförda av kyrkans byggmästare Mårten Stenmästare. Träsniderierna från 1600-talet av Jacob Kremberg har höga konsthistoriska värden och speglar samtidigt patronatsförhållandet till Ellinge.

Skydd m.m.

Kyrkan och kyrkogården skyddas som kyrkligt kulturminne enligt 4 kap. kulturmiljölagen.

Västra Sallerups kyrkby skyddas som riksintresse, *Ellinge - Västra Sallerup [M63]*.

Västra Sallerups bytomt innan utskiftningen är registrerad som fornlämning (Västra Sallerup 15:1), och skyddas enligt kulturmiljölagens 2 kap.

Källor och litteratur

Arvastson, A: *Västra Sallerups kyrka: kort historik och beskrivning*, Eslövs församlings kyrkoråd 1987.

Hadmyr, J: *Underhållsplan för Västra Sallerups kyrka* (2004-11-16), Restaurator AB, Lund.

Dahlberg, M (red.): *Sockenkyrkorna – kulturarv och bebyggelsehistoria*, Riksantikvarieämbetet 2008.

Dahlberg, M, Sjöström, I (red.): *Skåne: Landskapets kyrkor*, Riksantikvarieämbetet 2015.

Tveiten, H: *Västra Sallerups och Remmarlövs socknars och Eslövs gårdars historia*, Skånsk kultur 1973, Lund.

Antikvarisktopografiska arkivet, Stockholm.

<http://www.lansstyrelsen.se/skane/sv/samhallsplanering-och-kulturmiljo/landskapsvard/kulturmiljoprogram/sarskilt-vardefulla-kulturmiljoer-i-skane/eslov/Pages/Svenstorp-Ortofta-Ellinge-Skarhult-Gardstanga.aspx>

Historiska kartor: https://etjanster.lantmateriet.se/historiskakartor/s/show.html?showmap=true&archive=REG&nbOfImages=33&sd_base=lm12&sd_ktun=00033k2n&mdat=1294619811, hämtad 2016-05-09.

Fornsök: <http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html>, hämtad 2016-05-09.

Övriga uppgifter

Inventeringsdatum: 2016-02-17

Medverkande vid fältinventeringen: Max Laserna och Henrik Nilsson samt Thomas Söderberg (kyrkvaktmästare).

Kulturhistorisk karaktäristik och rekommendationer: Max Laserna.

Foto (där inte annat anges): Max Laserna och Henrik Nilsson

Rapportsammanställning: Max Laserna, byggnadsantikvarie

Kvalitetsgranskning: Henrik Nilsson, byggnadsantikvarie

Färdigställd: 2016-11-11

Västra Sallerup kyrka - uppgifter till BeBR

Stomme: Murverk – Natursten, granit. Murverk – Natursten, sandsten. Murverk – Tegel.

Fasadmaterial: Puts – kalkputs, Puts – slät

Fasadkulör: Vit

Takform: Sadeltak – med dubbla fall, Huv, Lanternin, Vålvt tak

Taktäckningsmaterial: Plåt – koppar, Plåt – skivtäckning, Takpannor – tegel

Antal våningar: 1, Vind – oinredd

Byggnadsdel: Kor – öster, Sakristia – norr, Torn – väster